

Aan:
Raadsleden Regio Foodvalley
Statenleden Gelderland en Utrecht
Algemeen bestuur Waterschap Vallei en Veluwe

uw kenmerk:	uw brief van:	ons kenmerk: 22/RF/DR221209	behandeld door: Maarten Jaspers Faijer	doorkiesnummer: 0628431153	e-mailadres: Maarten.jaspersfaijer@regiofoodvalley.nl
onderwerp: Informatiebrief voortgang RES 1.0			bijlage: -1-	datum: 9 december 2022	

Geachte volksvertegenwoordigers,

In de zomer van 2021 is de RES 1.0 vastgesteld. Alles staat sindsdien in het teken van het behalen van onze RES-doelstellingen. Echter, de wereld is sinds vorige zomer compleet veranderd: we beleven een serieuze energiecrisis. De EU zet zich met een maatregelenpakket schrap voor de ontstane situatie. Recent werd duidelijk dat de Europese Commissie noodwetgeving wil inzetten om de bouw van duurzame energiebronnen, zoals wind- en zonneparken, aanzienlijk te versnellen. Ook landelijk, regionaal en lokaal wil de overheid er alles aan doen om de gevolgen van de energiecrisis te minimaliseren en de energierekening te verlagen. Tegelijkertijd moeten ook de klimaatdoelstellingen worden gehaald.

Uitkomst stakeholderconferentie 9 november: alleen samen vooruit in de energietransitie

Op woensdagmiddag 9 november is er tijdens de stakeholderconferentie voor alle belanghebbenden van de energietransitie in Regio Foodvalley stilgestaan bij de voortgang van de energietransitie in onze regio. Uit de inleidingen van meer dan 15 sprekers en de intensieve discussie met 85 aanwezigen, kwam een duidelijke boodschap naar voren: samenwerking is de sleutel. Samenwerking tussen inwoners, overheid, ondernemers en bijvoorbeeld netbeheerders waarbij ruimte is voor initiatieven die 'bottom up' worden ontwikkeld en voor initiatieven die 'top down' worden geïnitieerd. Door meer coöperatieve samenwerking -samenwerken voor een gezamenlijk doel- ontstaat ruimte voor slimme, lokale oplossingen. Want als de crisis (en de discussie tijdens de stakeholderconferentie) een ding duidelijk maakt, is dat niemand de problemen in z'n eentje kan oplossen. Stakeholders benoemen het belang van creativiteit, gebiedsgerichte initiatieven en het aannemen van een lerende houding: zowel in onze regio als buiten onze regio zijn er veel inspirerende projecten waarvan de resultaten en de geleerde lessen bijdragen aan het zetten van nieuwe stappen in Regio Foodvalley.

Kadernotitie

Op 1 juli 2023 dient een RES 2.0 opgesteld te zijn. Er zijn twee 'opties' voor de invulling van de RES 2.0; een monitoring óf een monitoring én een herijking van de RES 1,0. Deze tweede optie is aan de orde wanneer de RES-partners aanleiding zien om het bod uit de RES 1.0 aan te passen; dit is nu niet het geval. Derhalve is gekozen om voor 1 juli 2023 een monitoringsdocument vast te stellen, waarin de voortgang van de realisatie van het bod uit de RES 1.0 wordt weergegeven, als ook wordt

Datum: 9-12-2022
Betreft: Informatiebrief voortgang RES 1.0

ingegaan op de wijze waarop dit gerealiseerd wordt voor 2030, binnen de kaders van de RES 1.0. We spreken nu dan ook over een RES 2.0 monitoring. Het vaststellen van het monitoringsdocument RES 2.0 is een collegebevoegdheid en u wordt hierover vanzelfsprekend geïnformeerd. In eerdere brieven is aangekondigd dat in december een kadernotitie aangeboden zal worden. Omdat er nu geen herijking plaatsvindt, is er nu ook geen noodzaak tot het opstellen van een dergelijke notitie. Op het moment dat er aanleiding is voor een herijking van de RES 1.0, zal het proces hier naartoe worden afgestemd en vastgelegd in een kadernotitie, waarover tot nu toe is gesproken. Herijking van het RES-bod is namelijk een bevoegdheid van de raden.

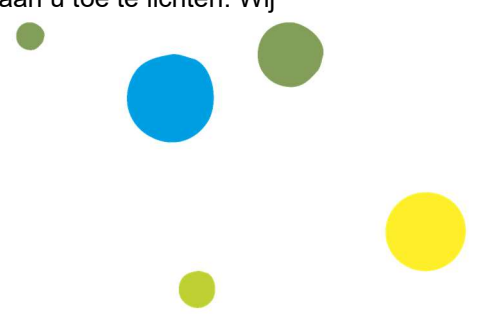
Met deze keuze tot een RES 2.0 monitoring is het bod uit de RES 1.0 expliciet herbevestigd: er wordt binnen Regio Foodvalley in 2030 0,75 TWh aan energie op duurzame wijze opgewekt. Het RES-bod van Regio Foodvalley zet hierbij in op een mix van opwek door wind (25%), zon op veld (35%) en zon op dak (40%). In de bijlage vindt u nadere informatie over de opgave en de ons resterende tijd om deze te realiseren.

Berichten vanuit de Provincies ten aanzien van duurzame opwek

In de zomer van 2022 heeft de provincie Utrecht een Tussenbalans over de voortgang in de RES'en opgesteld. Naar aanleiding hiervan heeft in de afgelopen periode in RES-verband én bilateraal met de drie Utrechtse FoodValley-gemeenten overleg plaatsgevonden. Vanuit de Regio is (in overleg met de bestuurders) in de zomer een eerste reactie gegeven op het verzoek van Gedeputeerde Staten, waarbij de hoofdlijn van de reactie was dat de interprovinciale regio Foodvalley als één regio benaderd dient te worden met het oog op het realiseren van het RES-bod. Recent is hierop aanvullend aan de provincie Utrecht gemeld dat Regio FoodValley zich bewust is dat er een flinke opgave ligt om de gestelde RES-doelen te behalen, namelijk het realiseren van 0,75 TWh duurzaam opgewekte energie in 2030. En dat hieraan graag in regionale gezamenlijkheid en in samenwerking met de provincie stappen worden gezet, zoals reeds gedaan wordt bij de gebiedsverkenningen voor het Energielandschap A12-Oost. De Regio onderschrijft een aantal provinciale moties en amendementen die de versterking van lokaal draagvlak en een lokale verdeling van de lasten en lusten op het oog hebben en wil graag met de provincie onderzoeken op welke wijze hier uitvoering aan gegeven kan worden.

In de eerste maanden van 2023 wordt over de uitkomsten van de Tussenbalans in Utrecht een voortgangsrapportage opgesteld. Begin 2023 wordt, in het kader van een op te stellen PlanMER, de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het onderzoek naar geschikte windlocaties in de provincie gepubliceerd. De provincie wil in het proces hiernaartoe in afstemming met de RES-regio en provincie Gelderland kijken naar geschikte afstemmingsmomenten.

Vanuit de Provincie Gelderland wordt de Regio betrokken in het opstellen van het PlanMER, dat benodigd is voor het uiteindelijk vaststellen van het vernieuwde provinciale windbeleid. Het is de planning om in de eerste helft van 2023 de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ter inzage te leggen (de onderzoeksopgave) en in of na de zomer van 2023 de eerste planMER ter inzage te leggen. Deze versie van het planMER zal nog zonder een besluit (het windbeleid) ter inzage worden gelegd. Het is de verwachting dat de Provincie Gelderland pas later het windbeleid vaststelt. Vanuit de Regio zullen wij de provincie uitnodigen om dit proces en de procedure aan u toe te lichten. Wij verwachten dat dit na de terinzagelegging van de NRD zal plaatsvinden.

Datum: 9-12-2022
Betreft: Informatiebrief voortgang RES 1.0

Concluderend

Het is van belang om nu door te zetten in de realisatie van ons gezamenlijke RES-bod van 0,75 TWh. Hierbij is het van belang om aan te geven dat de gemeenten -juist via de RES- het bevoegd gezag kunnen zijn voor de vergunningverlening van duurzame energie-opwek. De keuze voor het willen nemen van verantwoordelijkheid, is gekoppeld aan daadkracht om de gemaakte afspraken te realiseren. Hierbij gaat het om een collectieve verantwoordelijkheid: niemand kan dit alleen. Als de RES-partners in Regio Foodvalley samen optrekken, realiseren we ons bod. Dat is goed voor iedereen. Ja, er zijn obstakels en uitdagingen. Het antwoord op de genoemde issues ligt in regionale samenwerking. Hierin speelt Regio Foodvalley een faciliterende en kennisdragende rol. Hiernaast is de regio de 'spreekbuis' voor de RES.

Terugkijkend naar de realisatie van grootschalige duurzame opwek van afgelopen jaar (en daarmee vooruitkijkend naar de monitoring) is het duidelijk dat we aan de bak moeten en dat er ten aanzien van de realisatie van de windprojecten nog weinig tijd resteert.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur Regio Foodvalley,

Arjen Droog
directeur

René Verhulst
voorzitter

Bijlage informatiebrief voortgang RES 1.0

Waar staan we nu?

Afgelopen voorjaar was 20% van het RES-bod gerealiseerd. Tabel 1 geeft de stand van zaken weer zoals opgenomen in de NPRES Quickscan en betreft een meting van maart 2022. Van de opgave grootschalige opwek wind is momenteel 5% gerealiseerd, 80% in het voortraject en 15% is ambitie (peildatum maart 2022). Voor grootschalige opwek zon is ongeveer 25% gerealiseerd, 53% in het voortraject en ongeveer 22% ambitie.

Tabel 1: resultaten NPRES Quickscan maart 2022

NPRES Quickscan	wind op land	zon op veld (>15kWp)	zon op dak (>15kWp)	totaal	eenheid
Ambitie	34	56	63	153	GWh
pijplijn (totaal)	152	190	103	445	GWh
Voortraject	152	14		166	GWh
RO procedure		110		110	GWh
Vergunningaanvraag		4		4	GWh
Vergunningverlening		12		12	GWh
subsidiebeschikking / bouw		50	103	153	GWh
Gerealiseerd (31-12-2021)	10	11	131	152	GWh
Totaal	196	257	297	750	GWh
Percentage van RES bod	26,13%	34,27%	39,60%	100,00%	

Het huidige gerealiseerde vermogen, samen met het vermogen dat in de pijplijn zit, komt op een totaal vermogen van 0,6 TWh (600 GWh). Om 0,75 TWh te realiseren in 2030 is in de komende jaren nog veel inzet nodig van de RES-partners. De verwachting is dat enkele pijplijnprojecten op korte termijn worden gerealiseerd. De spijkerharde garantie dat de 0,75 TWh in 2030 is gerealiseerd, kan op dit moment niet worden gegeven. De RES-partners zullen, en willen, hiervoor alles uit de kast halen.

Wat moeten we doen?

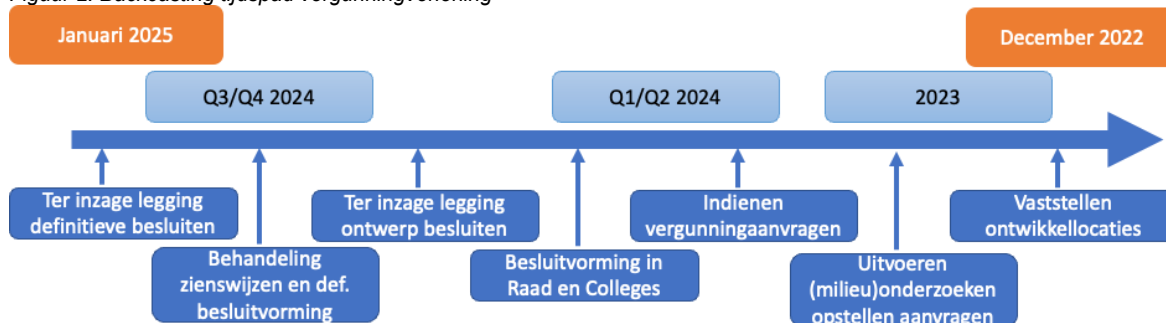
In het Nationaal Programma RES (NPRES) is een tijdlijn (figuur 1) opgenomen met daarin verschillende mijlpalen. Deze zijn in figuur 1 aangegeven. De eerstvolgende belangrijke stap is het vaststellen van de RES 2.0 in juli 2023. Zoals eerder beschreven, wordt dit een monitoringsdocument. Een volgend belangrijk moment in deze planning is 1 januari 2025. Op die datum zullen vergunningen van grootschalige zon- en windprojecten verleend dienen te zijn. De resterende termijn van januari 2025 tot 2030 is o.a. nodig om plaatsing van windmolens voor 2030 te kunnen realiseren en voor alle projecten om aanspraak te kunnen maken op de dan nog beschikbaar zijnde SDE++-subsidies.

Figuur 1: planning NPRES tot 2030

De doorlooptermijn van de planvorming van een windproject neemt minimaal 2 jaar in beslag. Dit betekent dat uiterlijk begin volgend jaar de onderzoeken voor specifieke windprojecten gestart moeten worden, om op 1 januari 2025 de vergunningen te kunnen verlenen. In figuur 2 ziet u een schematische weergave van de procedure tot vergunningverlening.

Figuur 2: Backcasting tijdspad vergunningverlening

Obstakels in uitvoering

De planvorming van duurzame energieprojecten in RES Regio Foodvalley kent verschillende issues die een vlotte procedure vooralsnog in de weg staan. Er is (landelijk) sprake van netcongestie, het proces van een nieuw landelijk normenstelsel voor milieunormen van windturbines zorgt voor onduidelijkheid bij marktpartijen en bevoegd gezag en de instandhoudingsdoelstelling voor de wespandief op en rond de Veluwe levert ook uitdagingen op. Deze issues hoeven geen belemmering te zijn in de voortgang maar vergen wel een gezamenlijke aanpak van alle RES-partners om vertraging te voorkomen dan wel te beperken.

Stappen tot RES 2.0

In juli 2023 moet de RES 2.0 vastgesteld zijn. In RES 2.0 wordt een overzicht gegeven van de voortgang (realisatie, pijplijn, ambitie) die geboekt is sinds het uitbrengen van het bod in de RES 1.0. Dit met het oog op het verlenen van vergunningen voor windmolens in 2025 én het realiseren van de doelstellingen voor 2030 van dit bod van 0,75 TWh. Uit voorgaande blijkt dat dit haalbaar is, maar dat er wel sprake is van een zeer krappe tijdslijn.

Deze RES 2.0 monitoring behoeft een gezamenlijk onderbouwde uiteenzetting waarin in eerste instantie wordt vermeld dat vast wordt gehouden aan het bod van 0,75TWh, vervolgens dat op alle onderdelen (wind en zon) voortgang wordt geboekt, dat dit bod nog altijd haalbaar is én dat er een perspectief is op de issues die zich voordoen richting uitvoering (milieunormen, netcongestie en wespandief).